

УДК 796

Жержерунов А.О.¹, Сальнікова Н.С.²

¹викл. НУ «Запорізька політехніка»

²студ. гр. СН-219 НУ «Запорізька політехніка»

ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ І РОЗВИТКУ ГАНДБОЛУ

Згадки про старовинні іграх з м'ячем і руками є в «Одіссей» Гомера й у працях давньоримського лікаря Галена. У середні століття аналогічним іграм присвятив свої вірші Вальтер фон дер Фогельвейде [3, 4]. Гандбол в його нинішньому вигляді придумали данські футболісти на рубежі XIX-XX століть в якості заміни футболу для гри в зимовий час. Відмінність гандболу від футболу полягало в тому, що в нього грали руками, а кожна команда складалася з 6 гравців і воротаря.

Датою зародження спортивної гри з м'ячем, зареєстрованої в міжнародній спортивній класифікації за назвою «гандбол» (ручний м'яч), прийнято вважати 1898 рік, коли викладач фізичного виховання реального училища датського міста Ордруп Хольгер Нільсен ввів в уроки фізичної культури жіночих груп гру з м'ячем, названу «гандбол» в якій на невеликому полі змагалися команди з 7 чоловік, передаючи м'яч один одному і прагнучи закинути його у ворота.

Дослідження, проведені в останні роки, дають підстави віднести дату зародження гандболу до більш раннього періоду. У 1890 році в Чехії набув поширення народний варіант гри з м'ячем, названий «хазена» (кидати, кидати). Гра зводилася до нерегламентованого перекидання і лову м'яча в змішаних групах без єдиноборства. У 1917 році берлінець з двох ігор склав

нову гру для жінок під назвою «ручний м'яч». Ніхто не уявляв собі, що ця гра знайде таке поширення в усьому світі.

У 1918 році на міжнародній спортивній карті чітко позначилися два протиборчі течії гри: чеська хазена (на сході) і німецький гандбол (на півночі і заході). Вже в 1920 році в Берліні відбулися перші ігри на Кубок і першість Німеччини по ручному м'ячу. А в 1923 році ввели нові правила змагань. Зменшення розмірів м'яча, введення правила «трьох секунд» і «трьох кроків» значно сприяло підвищенню техніки гри. У 1925 році відбулася перша міжнародна зустріч команди Німеччини з командою Австрії. Німеччина програла з рахунком 5: 6. Гандбольний матч у ФРН в 1957 році.

Визнання гандболу в 1926 році міжнародним видом спорту дало поштовх до розвитку гри в ряді країн. З'явилися клуби, що культивують гандбол в Люксембурзі і Швейцарії, Іспанії та інших країнах. Перші міжнародні ігри були проведені за цими правилами для чоловіків в 1925 році і для жінок в 1930 році. У 1928 році в Амстердамі була створена Міжнародна любительська федерація гандболу (ІАГФ), що діяла до 1944 року. У неї входило 11 країн, що активно розвивали гандбол. У 1936 році гандбол був вперше включений в олімпійську програму. Дебютував він на XI Олімпіаді в Берліні, де переможцем стала команда Німеччини. Під час проведення тих ігор відбувся IV конгрес ІАГФ, який прийняв рішення про проведення чемпіонатів світу з гандболу в форматах 7×7 і 11×11 (за кількістю гравців). Чемпіонати спочатку повинні були відбуватися за участю одних лише чоловічих команд. У 1938 році в Німеччині першість світу виграли німецькі спортсмени. Вперше чоловічий гандбол був зіграний на літніх Олімпійських іграх 1936 року в Берліні на відкритому повітрі і наступного разу на літніх Олімпійських іграх 1972 року в Мюнхені в закритих приміщеннях, і з тих пір став олімпійським видом спорту.

Новий підйом в розвитку гандболу почався зі створення в 1946 році нової міжнародної федерації гандболу - ЕНФ. Станом на 2016 рік в неї входять 197 федерацій. Федерація затвердила програму дій, спрямовану на відродження світового гандболу, намітила проведення чемпіонатів світу з гандболу в форматі 11×11 за участю чоловічих і жіночих команд. У 1949 році в Будапешті на жіночому чемпіонаті світу найсильнішою стала команда Угорщини.

Надалі першості світу проводилися раз на чотири роки. Всього було проведено 7 чоловічих і 3 жіночих чемпіонатів по гандболу в форматі 11×11 . У 1966 році відбувся сьомий і останній чемпіонат світу з гандболу 11×11 , що припинив своє існування в ранзі міжнародної гри, давши, тим самим, можливість розвиватися гандболу 7×7 . У 1954 році в Швеції відбувся чемпіонат світу з гандболу в цьому форматі серед чоловічих команд.

Перемогу здобули шведи, а жінки провели перший чемпіонат з гандболу 7 × 7 в 1957 році в Югославії. Перше місце завоювала команда Чехословаччини.

Гандбол був включений в олімпійську програму лише в 1972 р на XX Олімпійські ігри в Мюнхені. Змагання проводилися в закритому приміщенні, брали участь чоловічі команди. Перемогли гандболісти Югославії. Жіночий гандбол вперше був включений в програму XXI Олімпійських ігор в 1976 р в Монреалі. Виступ жіночої команди СРСР в Монреалі, що увінчалися завоюванням золотих медалей на Олімпіаді в Москві, зміцнило позиції радянської школи гри на міжнародній арені.

Цей вид спорту став найбільш популярний в країнах Європи - Німеччині, Швеції, Франції, Іспанії, Данії, Норвегії, Угорщині, Хорватії, Росії. Серед країн за межами Європи гандбол найбільш розвинений в Бразилії, Аргентині, Республіці Корея, Катарі.